

ΟΜΙΛΙΑ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΥ

- **Αγορά ηλεκτρικής ενέργειας (επενδύσεις, οριακή, σωστή λειτουργία)**
- **Συμπαγωγή (Κώδικες)**
- **Φυσικό αέριο (στρατηγικό καύσιμο)**
- **Κλιματική αλλαγή (κόστος, ΑΠΕ, διασυνδέσεις)**

Κατά την τελευταία δεκαετία συμβαίνουν μεγάλες μεταβολές στην ενέργεια, οι οποίες δεν ήταν δυνατόν να μην επηρεάσουν και την Ελλάδα. Η πρώτη αφορά την απελευθέρωση στις χώρες της Ε.Ε. των αγορών ενέργειας, ηλεκτρισμού, πετρελαίου και φυσικού αερίου που δίνει το δικαίωμα στον τελικό καταναλωτή να επιλέγει προμηθευτή αλλά και σε νέους παίκτες, εκτός των Επιχειρήσεων του Δημοσίου, ΔΕΗ, ΔΕΠΑ κ.α., να εισέλθουν στον ανταγωνισμό επενδύοντας στην ενέργεια σε όλους τους τομείς, από την παραγωγή ή προμήθεια καυσίμου, την παραγωγή ή προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, τη μεταφορά μέχρι και τη διανομή της.

Η άλλη σημαντική παγκόσμια πολιτική στην οποία θα αναφερθώ αφορά τη μείωση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.

Η απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας παρεμβαίνει ουσιαστικά στο σύστημα ιδιοκτησίας της παραγωγής, (ιδιωτικοί σταθμοί παραγωγής), μεταφοράς (ιδιωτικά δίκτυα σύνδεσης ή υποβρύχια καλώδια) και διανομής (από παραγωγή ή προμήθεια /εισαγωγή) της ηλεκτρικής ενέργειας με στόχο την προώθηση του ανταγωνισμού και την οικονομία του τελικού καταναλωτή, ενώ η δεύτερη παρεμβαίνει στον τρόπο που παράγεται (καύσιμα και

μονάδες παραγωγής) και καταναλώνεται η ηλεκτρική ενέργεια με τελικό στόχο την εξοικονόμηση ενέργειας και την προστασία του περιβάλλοντος.

Η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας σ' αυτές τις ευρωπαϊκές πολιτικές έγινε σταδιακά, ξεκινώντας από το 1999. Η δυσχερής ενεργειακή κατάσταση στη χώρα υποχρέωσε τα θεσμικά όργανα να δώσουν έμφαση στην αύξηση της παραγωγής, η οποία οδήγησε αναπόφευκτα σε σοβαρή επενδυτική προετοιμασία και στον ιδιωτικό πλέον τομέα, για νέους σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής.

Μεγάλοι επενδυτικοί όμιλοι στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια έκαναν πράξη τη δέσμευση που ανέλαβαν με την έγκριση των Αδειών Παραγωγής. Μένει **να δούμε αν η Πολιτεία** επιθυμεί να κάνει πράξη την απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας για την οποία έχει νομοθετήσει πολλές φορές μέχρι σήμερα, όχι όμως αποτελεσματικά, κάνοντας ένα βήμα μπροστά και δύο πίσω, όπως αποδεικνύεται από τα πολυάριθμα και ποικίλα προβλήματα και τις απερίγραπτες καθυστερήσεις που αντιμετωπίζουν οι επενδυτές.

Ίσως δεν είναι πολύ γνωστό στο ευρύ κοινό, ότι σήμερα βρίσκονται σε φάση κατασκευής **τρεις νέοι σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής**, από τρεις διαφορετικές ιδιωτικές εταιρίες, με καύσιμο φυσικό αέριο, όλοι χωροθετημένοι στη Βοιωτία, στο κρίσιμο νότιο σύστημα της χώρας, συνολικής δυναμικότητας περί τα 1300MW, οι οποίοι θα ενταχθούν στο σύστημα από το Μάρτιο μέχρι τον Ιούλιο του 2010.

Ο ένας από αυτούς τους σταθμούς κατασκευάζεται από τον Όμιλο Μυτιληναίος και είναι σταθμός συνδυασμένου κύκλου ισχύος 436MW. Βρίσκεται στον Αγ. Νικόλαο Βοιωτίας στο χώρο της Αλουμίνιον Α.Ε.

Στους ίδιους χώρους λειτουργεί ήδη ο σταθμός συμπαραγωγής ηλεκτρισμού θερμότητας ισχύος 334MW που τροφοδοτεί με τον

αναγκαίο ατμό το συγκρότημα εργοστασίων της Αλουμίνιον Α.Ε. και παράλληλα παράγει ηλεκτρική ενέργεια.

Πέραν αυτών των έργων, ο Όμιλός μας επενδύει στην ενέργεια τόσο στον τομέα των ΑΠΕ με αιολικά πάρκα και φωτοβολταϊκούς σταθμούς, όσο και στη συμβατική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με την κατασκευή δύο ακόμα σταθμών με καύσιμο φυσικό αέριο.

Αναφέρομαι στο σταθμό συνδυασμένου κύκλου ισχύος 440MW, που κατασκευάζουμε από κοινού με την MotorOil εντός των εγκαταστάσεών της, στους Αγίους Θεοδώρους Κορινθίας.

Ένας ακόμα σταθμός ισχύος 436MW θα κατασκευασθεί στη Μαγνησία. Σήμερα βρίσκεται στο στάδιο της αδειοδότησης.

Αυτές οι επενδύσεις σε μεγάλης ισχύος σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής με φυσικό αέριο αλλά και σε εφαρμογές ΑΠΕ μεγάλης κλίμακας είναι ίσως οι μεγαλύτερες ιδιωτικές επενδύσεις που γίνονται αυτή την εποχή στη χώρα.

Τα σημαντικότερα προβλήματα για την αποτελεσματική λειτουργία της αγοράς ενέργειας και την αύξηση των επενδύσεων στον τομέα αυτό της οικονομίας εστιάζονται στην ανάγκη να δοθεί οριστικό τέλος στη ρυθμιστική αβεβαιότητα και την κατάσταση αδιαφάνειας και προτιμησιακών συμπεριφορών που παρατηρείται από τους φορείς που αποτελούν τις «ανεξάρτητες αρχές».

Παράλληλα θα πρέπει να απλουστευθούν οι διαδικασίες αδειοδότησης, να περιορισθεί η γραφειοκρατία και να αναλάβουν οι φορείς του κράτους την εξασφάλιση των απαραίτητων στοιχείων μετρήσεων ανέμων, χαρτογράφησης βυθού, χαρτογράφησης αρχαιολογικών ευρημάτων, περιοχών προστασίας χλωρίδας και πανίδας κ.α., ώστε να δημιουργηθούν άμεσα οι απαραίτητες τράπεζες δεδομένων.

Πρώτη και βασική παράμετρος για την ομαλή λειτουργία της αγοράς **είναι η σωστή ρυθμιστική πρακτική και η σωστή λειτουργία του Κώδικα**, πιθανόν με την προσθήκη και νέων ρυθμίσεων ή την τροποποίηση των υπαρχουσών.

Ο Κώδικας έχει υποστεί σοβαρές αλλαγές τα τελευταία χρόνια, και ενώ οι επενδύσεις βρίσκονται σε εξέλιξη, με αποτέλεσμα να βλέπουν οι ανεξάρτητοι παραγωγοί ότι ορθώνονται σημαντικά εμπόδια στη λειτουργία τους. Η πρώτη μεγάλη **μονάδα συμπαγωγής** στην Ελλάδα, η οποία έχει καταστεί case study στην Ευρώπη, μετά από ένα χρόνο λειτουργίας, δεν μπορεί να λάβει Άδεια Λειτουργίας διότι δεν έχει ενταχθεί η τεχνολογία στον Κώδικα. Γίνεται σε όλο τον κόσμο εκτενής συζήτηση για πράσινες τεχνολογίες και η συμπαγωγή εντάχθηκε στην ελληνική νομοθεσία μόλις το περασμένο καλοκαίρι, όχι όμως ακόμα και στους Κώδικες.

Γνωρίζετε ότι η **χονδρεμπορική αγορά** ενέργειας, πέρα από το να αποτελεί το κλειδί για την επάρκεια προσφοράς ηλεκτρικής ενέργειας στη χώρα, αποτελεί μαζί με το μηχανισμό διασφάλισης μακροχρόνιας ισχύος, τους αποκλειστικούς μηχανισμούς που μπορούν να διασφαλίσουν τη χρηματοδότηση των επενδύσεων στο παραγωγικό δυναμικό ηλεκτροπαραγωγής.

Επομένως πρέπει μέσω της λειτουργίας της Ημερήσιας Αγοράς να διασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία της χονδρεμπορικής αγοράς, με τρόπο διαφανή και αδιάβλητο, με κανόνες που ενισχύουν τον ανταγωνισμό και εξασφαλίζουν την εμπιστοσύνη των συμμετεχόντων σε αυτή. Φαινόμενα οριακών τιμών κάτω του κόστους παραγωγής των μονάδων δεν τιμούν κανένα από τους συμμετέχοντες

Τα τιμολόγια της ΔΕΗ είναι ένα ακόμα πρόβλημα που πρέπει να αντιμετωπισθεί με όρους ελεύθερης αγοράς και ανταγωνισμού της ελληνικής οικονομίας.

Για την ελληνική βιομηχανία η τιμολόγηση της ηλεκτρικής ενέργειας αποτελεί το βασικό πρόβλημα βιωσιμότητας και ανταγωνιστικότητας στις διεθνείς αγορές με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την ελληνική οικονομία, την ανάπτυξη και την ανεργία.

Έχουμε φθάσει στο σημείο το κόστος βιομηχανικού ρεύματος στην Ελλάδα από τον Ιούλιο 2008, που εφαρμόστηκαν τα νέα τιμολόγια υψηλής τάσης της ΔΕΗ, να είναι υψηλότερο κατά 50% περίπου έναντι του αντίστοιχου των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ σε όρους κόστους ειδικά για τις ενεργοβόρες βιομηχανίες αλλά όχι μόνο, έχει φτάσει σε δυσθεώρητα ποσοστά.

Το μειονέκτημα αυτό της βιομηχανίας μας γίνεται χειρότερο, αν λάβουμε υπόψη ότι άλλες ευρωπαϊκές χώρες, όπως η Γερμανία επιδότησαν τη βιομηχανία μέσω αγοράς ρύπων από το κράτος, ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητά της.

Η πρόσφατη θέσπιση νέου ευρωπαϊκού νομοθετικού πλαισίου, τόσο για την ευρωπαϊκή ενεργειακή αγορά (3ο πακέτο), όσο και για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και το σύστημα εμπορίας αέριων ρύπων, θέτει επί τάπητος νέες προκλήσεις, στις οποίες οφείλουμε να ανταποκριθούμε άμεσα, συνεκτιμώντας το γεγονός ότι στην Ελλάδα δεν έχουμε εκπληρώσει ακόμα τις υποχρεώσεις μας από το 2^ο πακέτο.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, καθίσταται πλέον αναγκαίος ο εκσυγχρονισμός και η ενίσχυση του παραγωγικού δυναμικού ηλεκτροπαραγωγής της χώρας. **Οι παλαιές ρυπογόνες** μονάδες της ΔΕΗ πρέπει σταδιακά να εκσυγχρονιστούν αφού ξεκαθαρίσει

επιτέλους η Εθνική Στρατηγική για το μίγμα καυσίμων που θα χρησιμοποιηθούν. Και στο θέμα αυτό θα μου επιτρέψετε μια σύντομη ανάλυση και εν συνεχεία ορισμένα τελικά συμπεράσματα.

Βλέποντας το μέλλον για την αγορά ενέργειας στη χώρα μας, χρήσιμο είναι να δούμε πού βρισκόμαστε και πώς διαμορφώνεται το πλαίσιο που θα κινηθούμε τα επόμενα χρόνια:

1. Στη χώρα μας έχει διαμορφωθεί ένα εξαιρετικά αρνητικό κλίμα στην κοινή γνώμη για το ενδεχόμενο πυρηνικών εργοστασίων, εργοστασίων λιθάνθρακα αλλά και λιγνιτικών (πλην ίσως του πεδίου Φλώρινας, Πτολεμαΐδας, Κοζάνης) όχι όμως Δράμα και Ελασσόνα που δεν είχαν ποτέ λιγνιτικό εργοστάσιο (παρότι είχαν λιγνιτικά αποθέματα).
2. Οποιαδήποτε κυβέρνηση (ΠΑΣΟΚ ή Ν.Δ.) αποφάσιζε ριζική αλλαγή μίγματος καυσίμου, αφενός θα είχε πολύ μεγάλο πρόβλημα κεντρικής πολιτικής απόφασης (στο βαθμό που και τα δύο πολιτικά κόμματα εξουσίας και τα κόμματα της αριστεράς έχουν ταχθεί εναντίον της πυρηνικής ενέργειας αλλά και του λιθάνθρακα).
3. Στη θεωρητική περίπτωση που αυτή η κεντρική πολιτική απόφαση ελαμβάνετο, θα έπρεπε να ακολουθήσουν και αποφάσεις αποδοχής «φιλοξενίας του εργοστασίου» και από την τοπική κοινωνία όπου θα γινόταν το εργοστάσιο, γεγονός κάθε άλλο παρά σίγουρο. Οι αντιδράσεις των τοπικών κοινωνιών Ελασσόνας και Δράμας στις προθέσεις της προηγούμενης κυβέρνησης για ιδιωτικοποίηση των λιγνιτικών ορυχείων στις περιοχές αυτές είναι ενδεικτικές. Στο βαθμό που πλείστες όσες τοπικές κοινωνίες αντιδρούν σθεναρά για την κατασκευή αιολικών και φωτοβολταϊκών πάρκων είναι επίσης ενδεικτικό γεγονός.

4. Άλλος παράγων, ο οποίος θα παίξει σημαντικό ρόλο είναι η εξέλιξη της δευτερογενούς αγοράς δικαιωμάτων CO₂. Η μελλοντική εξέλιξη των τιμών δικαιωμάτων στην ελεύθερη αγορά αντανακλά σε μεγάλο βαθμό (αν και όχι απολύτως) το μέγεθος της κοινωνικής πίεσης και πολιτικής βούλησης για την αντιμετώπιση του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής. Όσο μεγαλύτερη είναι η κοινωνική πίεση και εντονότερη η πολιτική βούληση, τόσο ακριβότερα θα είναι τα δικαιώματα CO₂ και αντιστρόφως.
5. Αν υποθέσουμε ότι η Ευρώπη είναι η περιοχή του κόσμου με τις μεγαλύτερες περιβαλλοντικές ευαισθησίες και στην Ελλάδα διαμορφώνεται όλο και πιο έντονη η πολιτική βούληση για την αντιμετώπιση των συνεπειών δεκαετιών περιβαλλοντικών εγκλημάτων, τότε το μέλλον και της εγχώριας λιγνιτικής ηλεκτροπαραγωγής τίθεται εν αμφιβόλω. Δεν είναι τυχαίο ότι μεγάλα utilities του εξωτερικού, όπως είμαι σε θέση να γνωρίζω, έχουν σοβαρές ενστάσεις για την κατασκευή νέων λιγνιτικών σταθμών, αφού όταν ο σταθμός είναι έτοιμος σε 7-8 χρόνια, ουδείς γνωρίζει αν η – ενδεχόμενη- αφόρητη τότε κοινωνική πίεση θα επιτρέψει τη λειτουργία του ή αν το κόστος δικαιωμάτων θα καταστήσει ανταγωνιστική την ύπαρξη του.
6. Τι μας λένε όλα τα παραπάνω? Ότι οι μεσο-μακροπρόθεσμες ελληνικές ενεργειακές επιλογές δεν είναι πολλές:
- A. Μεγάλες επενδύσεις στον τομέα των ΑΠΕ, οι οποίες προϋποθέτουν, A1) επανάσταση στον τομέα της γραφειοκρατίας και των διαδικασιών, και A2) σοβαρό οικονομικό κόστος που θα υποστηρίζει τις επιχορηγήσεις ΑΠΕ αλλά και τα feed-in tariffs, άρα εντονότερη πολιτική βούληση για την κατανομή αυτού του κόστους.

- Β. Σταδιακή μετατροπή των μονάδων Φ.Α. σε μονάδες βάσης με την κατασκευή και ένταξη στο σύστημα τη δεκαετία 2010-2020 τουλάχιστον 5.000-7.000MW σταθμών συμπαραγωγής, peakers αλλά κυρίως συνδυασμένου κύκλου, καθώς επίσης και την αύξηση του capacity του LNG terminal της Ρεβυθούσας και τη δημιουργία άλλων ενός ή δύο terminals με capacity τουλάχιστον 5bcm το ίδιο χρονικό διάστημα.
- Γ. Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι παγκοσμίως τα τεράστια LNG projects που βρίσκονται σε λειτουργία, σε κατασκευή αλλά και σε στάδιο προχωρημένων μελετών «δείχνουν» προς την κατεύθυνση σοβαρής υπερπροσφοράς σε υγροποιημένο Φ.Α. τα επόμενα χρόνια, που θα ανταγωνιστεί με ίσους όρους το αέριο των αγωγών (οι οποίοι επιπλέον βαρύνονται και με το λεγόμενο geopolitical risk).

Άρα Ελλάδα για τα επόμενα 10-20 χρόνια ίσον:

- **Μονάδες βάσης Φ.Α.**
- **Ανανεώσιμα σε μεγάλη έκταση**
- **Λιγνιτικά (λόγω εντοπιότητας καυσίμου) για όσο το επιτρέπει το κόστος CO₂, η κοινωνική αντίδραση και οι διεθνείς συνθήκες.**
- **LNG terminals και πλουραλισμός στην προέλευση του pipeline gas.**